

PLANTEFOKUS

Endnu for tidligt at afgøre tvivlsomme hvedemarkers skæbne

Der skal et udbyttetab på mindst 20 procent til i vinterhvede, før omsåning er aktuel og op mod 30 procent før en isåning af foderbyg er rentabel.

Den lange vinter kan have skadet vintersæden. Det er især perioder med barfrost i kombination med blæst og i nogle områder salt, der har givet afgrødeskader.

Udfordringen består i at vurdere omfanget af skaden, og på baggrund af den vurdering at begrænse tabet mest muligt. Kan en egentlig omsåning være rentabel? Er en isåning i dele af marken den rigtige løsning? Eller er der bedst økonomi i bare at lade vintersæden selv kompensere på bedst mulig vis?

Svært at vurdere

- Det kan være meget svært at vurdere, hvor stort et tab en aktuell vinterskade i vintersæden vil betyde, også fordi det i høj grad afhænger af vejrforholdene i resten af vækstsæsonen, fremgår det af PlanteNyt 529.

- Vurderingen skal foretages fra mark til mark på basis af plantetallet og ikke mindst planternes tilstand. Egne erfaringer fra tidligere år med udvintringer i den forbindelse særdeles værdifulde, hedder det videre.

I begyndelsen af april måned skal planterne være i god vækst med friske grønne blade og en aktiv rodvækst. Eller bør en om- eller isåning ifølge landskonsulent Morten Hastrup genovervejes. (Foto: Kaj Lund Sørensen)

Beregninger foretaget af landskonsulent Morten Hastrup viser, at der skal forventes et udbyttetab på mindst 20 procent, før omsåning af vinterhvede er rentabel og op mod 30 procent, hvis isåning af vårbyg skal være rentabel.

For tidligt at fælde dom

- Tidligere års erfaringer viser, at der skal ganske betydelige skader til, før tabet i vinterhveden overstiger 20 procent.

- Samtidig er det stadig for tidligt at afgøre eventuelle tvivlsomme markers skæbne. Det må vente, til vi når ind i april måned, hvor planterne til

gængæld skal være i god vækst med friske grønne blade og en aktiv rodvækst. Er det ikke det, bør en om- eller isåning genovervejes, forklarer han i nyhedsbrevet på DLBR Landbrugsinfo.

Hvede kan komme sig

Vinterhvede har som regel bedre tid til at komme sig efter en vinterskade end vinterbyggen. Samtidig har vinterhvede ofte en bedre evne til at kompensere, når foråret kommer.

Ifølge landskonsulenten bør en vinterhvedemark med et tilstrækkeligt antal planter med friske hjertesud og nye rødder som udgangspunkt have en chance.

- Du skal derfor i marken for at vurdere, om der er aktiv rodvækst i form af nye hvide rødder og om der er begyndende bladvækst, pointerer han.

Afhænger af sorten

Evnen til at kompensere er blandt andet afhængig af sorten, men selvfølgelig også af vækstbetingelserne i vækst-

sæsonen. I buskningsstærke sorter, som for eksempel Hereford og Mariboss, kan et plantetal på cirka 50 procent af det tilstræbte give grundlag for et tilfredsstillende udbytte, hvis afgrøden i øvrigt er veletableret og nogenlunde ensartet fordelt i marken, mens et reduceret plantetal i brødhvedesorter som Genius, JB Asano og Tuareg, kan resultere i et større udbyttetab, fordi disse sorter er knapt så gode til at kompensere.

Isåning er en mulighed

I vinterhvede er det muligt at iså vårbyg, der vil modne nogenlunde samtidig med vinterhveden.

For landmænd der selv foder kornet op, vil isåning af vårbyg kun få meget begrænset betydning for afgrødens værdi. Kornsælgende landmænd må i nogle tilfælde påregne en lidt lavere afregningspris, når afgrøden afregnes til grovvarefirmaet.

Erfaringer fra de to seneste

år viser, at såmaskiner der egner sig til direkte såning, for eksempel skiveskærsmaskiner, er i stand til at iså vårbyg uden at skade den overlevende vintersæd væsentligt.

- På jord med god struktur, hvor der ikke er behov for en jordløsning, kan denne metode derfor anbefales.

- På jord med behov for løsning, som for eksempel arealer der har stået under vand, anbefales det at harve jorden op i cirka 10 cm dybde før isåning af vårbyg, anbefaler Morten Hastrup.

Beskedne omkostninger

Omkostningerne til isåning er beskedne. Selve såningen kan gennemføres for 3-500 kroner pr. hektar. Hertil kommer udsæd, samt omkostning til en eventuel vækstregulering i de områder hvor vårbyggen risikerer at gå i leje, hvis afgrøden tilføres den mængde kvælstof som normalt tildeles vinterhvede. Samlet set vil isåning koste i størrelsesordenen 800 kroner pr. hektar.

I tabellen er det beregnet, hvilket udbytte der skal til i den isåede vårbyg, før det økonomiske resultat er det samme som i en vinterhvedeafgrøde, der er overvintret ringe. Det er forudsat, at der er tale om mindre områder i marken, hvor behandlingen i resten af sæsonen vil være nogenlunde den samme som i resten af vinterhvedemarken.

OMSÅNING FORUDSÆTTER STORE UDBYTTEB I HVEDE

Normaludbytte vinterhvede	85 hkg pr. ha	75 hkg pr. ha
Mindre pris for blandingsafgrøde	0 -5	0 -5
Udbyttetab 10 pct.	83 86	74 77
Udbyttetab 20 pct.	74 78	67 70
Udbyttetab 30 pct.	66 69	59 62

Tabellen viser ligevægtsudbytter for isæet vårbyg i sammenligning med vinterhvede med stigende udbyttetab og to afregningspriser. Resultater er, at der skal forventes relativt store udbyttetab på 30 procent eller mere i vinterhveden, før isåning af vårbyg er rentabel.

Beregningerne er gennemført ved to udbytteneiveauer i vinterhvede samt to afregningspriser for afgrøden, hvor den høstede afgrøde (hvede iblandet byg) afregnes til henholdsvis samme pris som den »rene« vinterhvede og til en pris der er fem kroner lavere pr. hkg. (Kilde: PlanteNyt 529)

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.